

uit te dragen; maar van een post voor particulier gebruik was zelfs onder Cyrus en Ahasveros geen sprake. Zelf is 't mij een halve eeuw geleden nog in Noorwegen overkomen, dat in het noorderbergland nog alle postverkeer ontbrak. Zij, die doortogen legden hun brieven in een schaal op de tafel van hun herberg neder, en de gast die na hen kwam, nam 't epistel voor hem mede, en zoo is het in geheele wereldstreken van Azië en Afrika nog. In beschaafde landen daarentegen is hieraan eens voorgoed een einde gemaakt, en de Overheid doet nu dienst als brievenbestelster. Zelfs op 't Rijksbudget komt dit als particuliere dienst van de Overheid uit.

Zoo is er meer, dat voorheen, geheel of half, particulier toeging, en toch van lieverlede goeddeels op den Magistraat van gewest en streek overging. Denk slechts aan de zorg voor de groote rivieren, en al wat met den polderdienst saamhing. Zonder op grootsche schaal aangelegde Rijks- en Provinciale wegen is thans ons binnenlandsch verkeer niet meer denkbaar, en buiten de kust zou niemand die uitvoer, den loodsdienst meer willen missen. Zelfs is in onze steden het leven al meer ondenkbaar geworden, zoo de Magistraat geen behoorlijke zorg draagt voor gracht en straat, voor brandweer en ontsteking van licht. Niet enkel voor leger en fortificatie ten verweer tegen een mogelijken vijand, maar ook voor politiewacht tegen den oproermaker en boosdoener heeft alle Overheid zorg te dragen. In vroeger dagen — op 't schilderstuk ziet ge 't nog afgebeeld — ging geen man van eer zonder degen op zijde uit, en hoelang werd niet nog 't pistool in den gordel gedragen, terwijl de hooge vrouw niet anders uitging dan onder het geleide van den gewapenden man. Doch ook dit alles raakte vanzelf in onbruik, toen de Overheid de uitgebreidste politiezorg voor haar rekening nam. Hierbij echter bleef het niet. Tot het verschaffen van steeds nieuwe voorziening zag de Overheid zich gaandeweg als vanzelf geroepen, en zulks niet uit willekeur of heerschzucht, maar omdat de nood er toe dwong. Op steeds grooter schaal droeg hiertoe bij de al omvangrijker bemoeiing van de burgerij met de massaliteit der stof en met het geweld der natuurkrachten. Stoom en electriciteit en zooveel meer verleenden beschikking over reusachtige materiën en vermogens,